

28 september 2025

BLIJDSCHAP IN BEPROEVINGEN

Jakobus 1, vers 1 t/m 18

Je zou zo'n brief krijgen, als die brief van Jakobus... Meestal – voor zover wij weten – werden de brieven van apostelen hardop in de gemeente voorgelezen, omdat een brief toentertijd heel kostbaar was. Nu stel je eens voor: Daar zitten zo'n 30 mensen bij iemand thuis, zo zou het toen in die eerste eeuw gegaan zijn waarschijnlijk. Men heeft post ontvangen uit Jeruzalem, geschreven door of namens Jakobus, een van de vooraanstaande leiders van de eerste christelijke gemeente, of misschien wel de leider. De brief begint met alleen de meest noodzakelijke gegevens – afzender, adressant en korte groet (één vers), Jakobus gaat gelijk naar de inhoud toe... en de inhoud is: 'acht het enkel vreugde, broeders en zusters, wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt!' Vers 2: *het moet je tot grote blijdschap stemmen, mijn broeders en zusters, wanneer je allerlei beproevingen ondergaat!*

Ik ben in mijn carrière nog nooit zo bij iemand binnengevallen... Stel je voor dat je zoiets op ziekenbezoek zou zeggen: 'zie het als iets om blij mee te zijn, als je geloof nu door je ziekte misschien op de proef wordt gesteld.'

'Acht het enkel vreugde, wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt...' Nu, Jakobus zou zoiets misschien ook niet gelijk op ziekenbezoek hebben gezegd..., maar het triggert mij wel: hoe komt het eigenlijk dat wij ons bij zo'n zin van Jakobus misschien heel ongemakkelijk voelen..., dat het ons vreemd in de oren klinkt en Jakobus dit zo vrijuit zegt? Trouwens, Petrus – de collega van Jakobus – begint in het eerste hoofdstuk van zijn brief ook gelijk over de beproeving van ons geloof. En hij schrijft er ook in heel positieve zin over. Petrus heeft het dan wel over 'bedroefd worden door allerlei verzoeken' – hij lijkt iets meer invoelingsvermogen te hebben - maar gelijk schrijft hij er achteraan (1,9): 'opdat de beproeving van uw geloof – *die van grotere waarde is dan die van goud*, dat vergaat en door het vuur beproefd wordt, mag blijken te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, bij de openbaring van Jezus Christus.' 'Als je geloof beproeft wordt, is dat van grote waarde', zegt Petrus! ... En eigenlijk hè, staat heel het Nieuwe Testament vol van zulke zinnen. Van Paulus en Barnabas wordt in het boek Handelingen (14,22) vermeld dat zij tijdens hun bezoek aan een gemeente de gelovigen versterkten en hen aanspoorden om te volharden (om vol te houden) in het geloof, en verder: 'zij wezen de gemeente erop dat wij pas *door veel beproevingen heen* het Koninkrijk van God binnen kunnen gaan.' Die beproevingen horen er dus helemaal bij! Je zou je dus kunnen afvragen: wat is er met ons aan de hand, als wij van zulke woorden van Jakobus schrikken, of er op het eerste gezicht misschien weinig mee kunnen? Nu, dat lijkt mij een mooie zoektocht voor deze preek...

Nu ja, het gaat Jakobus ook niet zozeer om de beproevingen zelf, waar je blij van moet worden. Want die beproevingen zelf maken je niet blij. Je hoeft natuurlijk niet blij te worden van je ziekte. Je ontslag op het werk hoef je niet met een glimlach op je gezicht te aanvaarden. Je crisis is en blijft crisis. En je hoeft dus geen 'dankjewel' te zeggen in je beproeving als iemand je wat belachelijk probeert te maken omdat je christen bent. Nee, het gaat Jakobus om *wat er uit die beproevingen voortkomt*, namelijk: *volharding*. Dat is de reden tot vreugde. Lees maar mee (vers 2-3): 'acht, het enkel vreugde mijn broeders en zusters, wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt, want u weet dat de beproeving van uw geloof *volharding* teweegbrengt.' Dat is een reden tot vreugde, daar kan je blij van worden in beproevingen: dat je groeit in volharding. Dat je sterker wordt in het geloof. Dat je geloof dieper wordt. Dat je meer en meer wordt gevormd. Dat de onnodige ballast die je met je meesjouwde van je afvalt en dat je je op het echt belangrijke in je leven leert richten. Dat je nog meer naar God gaat verlangen. Dat je Hem sterker in je leven ervaart. Dat is zo kostbaar. Kostbaarder dan goud, schreef Petrus. Enkel vreugde, zo vult Jakobus aan.

Kan je je er iets bij voorstellen? Ik moet denken aan een medechristen, waarover ik las. Een jongeman uit Nepal, Phendy. Phendy was na het overlijden van zijn ouders door zijn familie erop uit gestuurd om boeddhistische

monnik te worden. Maar tijdens zijn studie voor boeddhistische monnik kwam hij regelmatig een christen tegen die hem over het geloof vertelde. Phendy ging op zoek en vond vrede..., maar niet in de boeddhistische leer, maar in Jezus. Jezus, Die onze zonden wilde vergeven, zo vertelde hij. Phendy werd vanwege het aannemen van het christelijk geloof verstoten door zijn familie. Hij bestond voor hen

niet meer.. Maar... hij ging verder met het christelijk geloof. Hij wilde zijn familie de liefde van Christus laten zien door hen te dienen, ook al verachtten zij hem. Hij ging ook het evangelie in andere dorpen verkondigen, zo vol was hij ervan. Maar op een van zijn reizen, stortte hij met zijn brommer in een ravijn en raakte hij verlamd. Verlamd geraakt..., terwijl hij God door alle tegenstand heen zo aan het dienen was..., hoe kon God dit laten gebeuren? ... Nu, tegen alle verwachting in, overleefde Phendy het. Maar daar was alles mee gezegd... Echter: toen zijn zesjarige dochtertje bij hem op bezoek kwam in het revalidatiecentrum, wilde zij voor hem bidden. Ze bad heel vurig of papa weer mocht kunnen lopen en... er gebeurde een wonder: hij kon zijn tenen weer bewegen, tot verbazing van de artsen. Maar het werd nog een heel lang en moeizaam proces. Maar weet u wat Phendy over al deze gebeurtenissen schrijft? Ik citeer: '*Door het hele proces heb ik veel geleerd en ik heb door alles heen God beter leren kennen. Het is een geestelijk reinigingsproces, waardoor ik ben gelouterd. Het heeft me geestelijk sterker gemaakt. Achteraf bezien kan ik echt zeggen dat ik deze ervaring niet had willen missen. God heeft mijn ongeluk op een bijzondere manier gebruikt voor Zijn Koninkrijk.*' ... 'Ik had dit niet willen missen...', zo vertelt Phendy met naast hem zijn krukken en zijn rolstoel... Hij was zo blij met deze beproeving...

Dit is wel een heel bijzondere geschiedenis van een medechristen op duizenden kilometers afstand van ons. Maar niet alleen door de afstand, maar ook doordat het zo bijzonder is, staat het misschien ook wel een beetje ver van je eigen bed. Daarom even over die beproevingen voordat wij verder gaan: beproevingen kunnen van alles zijn. Het kan zo'n heftig iets zijn als wat Phendy mee moest maken: een ernstig ongeluk, een langdurige revalidatie en blijvend letsel. Dat is een heftige beproeving. Maar het kan ook heel iets anders zijn: het kan ook een conflict zijn op het werk of in de familie, wat je als een beproeving ervaart. Of een diepe teleurstelling die je moet verwerken, of een trauma dat je met je meedraagt. Een beproeving kan een ziekte zijn of je handicap, waar je mee hebt om te gaan. Maar ook kan het een verleiding zijn die je ervaart: een verslaving, of de boosheid of bitterheid die je maar niet weggedacht krijgt. Een beproeving kan ook uit geloofsdiscriminatie bestaan, geloofsvervolging, waar de Bijbel heel vaak voor waarschuwt en wat anno nu nog steeds heel veel voorkomt in de wereld. Maar een beproeving kan ook je ego zijn, of zelfs je partner of je kinderen. Het kan van alles zijn, met als die overeenkomst: een beproeving is een beproeving *als het je geloof op de proef stelt..., als het je dreigt af te houden van het volgen van Jezus..., als het er voor dreigt te zorgen dat je geloof verslapt..., als Gods Koninkrijk in je leven buiten beeld raakt... als iets je probeert af te houden om de weg van God te gaan en om eigen routes te kiezen in je leven.*

Eigenlijk alles kan dus een beproeving zijn. Jakobus heeft het daarom misschien ook wel over 'allerlei verzoeken' (vers 2): voor de een is het dit en voor de ander is dat een verzoeking.

Maar goed, omdat verzoeken zo heel verschillend kunnen zijn, zullen die woorden van Jakobus misschien ook wel heel verschillend ontvangen worden. Die slaaf in de gemeente, die deze brief van Jakobus hoorde voorlezen en die na de dienst weer naar zijn nietsontziende vreselijke baas moest om te werken, zal het heel anders gehoord hebben, dan die rijke man die zijn grote huis voor de gemeente had opengesteld en straks aan het diner ging. En het is echt wat anders als je een lang revalidatietraject doorgaat, of dat je geloof op de proef wordt gesteld doordat je teveel aan je smartphone vastzit misschien. Daarom zullen die woorden van Jakobus ook wel heel verschillend gelezen worden waarschijnlijk en hoop ik daar ook wat voorzichtig in te zijn.

Nu weer terug naar de tekst: *het moet u tot grote blijdschap stemmen (acht het enkel vreugde), mijn broeders en zusters, wanneer je in allerlei verzoeken terecht komt!* Want zo'n verzoeking kan volharding teweeg brengen. Hoe kon die Phenny uit Nepal zo blij zijn? Waarom zouden wij blij kunnen zijn in verzoeken? Omdat – zo geeft Jakobus aan – de beproeving van ons geloof volharding teweeg brengt. Omdat het je in je geloof doet groeien. Omdat je door een verzoeking meer op God gericht wordt. Omdat je geloof meer echt wordt: je leer de overvloedige ballast van je leven weg te gooien en je op het echt belangrijke te richten. Je leert afhankelijk te zijn van God. Je leert te vertrouwen op God. Jakobus zegt het zo (vers 4, volgende vers): *opdat u volmaakt zult zijn en geheel oprecht en in niets te kort zult schieten.* Ja, niet dat je dan helemaal perfect zult worden hoor! Jakobus wist ook wel vanuit zijn joodse achtergrond dat mensen nooit helemaal zonder zonde zullen zijn, zeker niet..., maar dat 'volmaakt zijn',

'oprecht', waar Jakobus het over heeft, dat is een uitdrukking voor *het echte leven met God*. Volmaakt, oprecht, dat betekent: het er helemaal-voor-God-willen-zijn. Jezelf helemaal aan God toewijden. Dat is oprecht, volmaakt. En daarbij kunnen verzoeken, beproevingen, je dus helpen..., je vormen..., je echt maken.

Helemaal aan het eind, als Jakobus heel veel dingen tussendoor nog heeft gezegd – dingen die later nog zullen terugkomen in zijn brief – zegt hij (vers 18): Hij (God) heeft ons gebaad (voortgebracht) door het Woord van de waarheid opdat wij in zeker opzicht *eerstelingen van Zijn schepselen* zouden zijn. God heeft ons nieuw leven geschonken door het Evangelie, opdat wij in zeker opzicht *eerstelingen van Zijn schepselen* zouden zijn.' Nu, volgens mij is dit het waar het uiteindelijk omgaat: wij zijn bedoeld om eerstelingen van Gods schepselen te zijn. Wij zijn – het is een beeld uit het Oude Testament en daarom voor de joods-christelijke gemeente toen heel bekend – wij zijn bedoeld als eerstelingen, als de eerste vruchten van de oogst... de eerste vruchten die door het volk Israël aan God werden geofferd uit dankbaarheid, om God te eren als Gever van de oogst. Wij zijn die eerste vruchten, zo zegt Jakobus. Hopelijk komt er nog een heel grote oogst met ons en na ons, een grote oogst van allemaal mensen die ook God zullen eren en danken en loven. Maar wij zijn die eerstelingen. Nu die eerstelingen die aan God werden geofferd, dat waren de mooiste vruchten, want: de eerste oogst. Nu, zo is het de bedoeling dat wij gaaf voor God zullen zijn, zo zegt Jakobus. Ja: volmaakt, oprecht. Zuiver. Geestelijk gezond. Echt. Authentiek. En die beproevingen, die verzoeken kunnen ons erbij helpen om zuiver en echt te worden voor God, om te volharden, om echte gelovigen te zijn, om echt helemaal op God gericht te zijn, als prachtige eerste vruchten om Hem daarmee te eren.

Volgens mij heb ik het nu wel uitgelegd waarom volgens Jakobus die beproevingen en verzoeken zo belangrijk zijn en een reden tot blijdschap kunnen zijn. Maar weet u wat volgens mij nu de grote vraag is: *is dat eigenlijk wel mijn grootste verlangen om te groeien in het geloof..., om nog meer afhankelijk van God te leren zijn..., om echt helemaal voor God te gaan..., om – in Jakobus' termen – volmaakt en oprecht te zijn, om zo'n eersteling (zo'n eerste vrucht) te zijn om God te eren?* Is dat het, waar ik mij het meest druk om maak in mijn persoonlijke leven? Als dat zo is, dan helpt je dat om soms op een heel andere manier naar teleurstellingen en pittige momenten in je leven te kijken. Dan zijn dat geen dingen die een blokkade vormen op je zoektocht naar geluk en genieten..., maar dan kunnen dat juist hulpmiddelen zijn om te volharden, om te groeien, om naar God toe te groeien. Ik wil het heel voorzichtig zeggen hoor! Want: de ene verzoeking is de andere niet, zo gaf ik aan. En verdriet blijft verdriet en crisis blijft crisis, ik wil niet de pijn wegpraten! Maar hoe neem ik de dingen die taai zijn in mijn leven op? *Zijn het puur obstakels, vervelende stenen op de weg, die er niet horen te zijn? Of kunnen sommige dingen ook juist stapsteentjes zijn, , neem ik ze –aan als mogelijkheden om een stap te zetten om te groeien in geloofskracht, om sterker op God gericht te zijn, zonder het allemaal te begrijpen waarom?*

Phendy uit Nepal zal volgens mij ook niet alles van zijn heftige levensweg hebben begrepen. Maar hij was door God gegrepen... en daarom greep hij elk moment aan om hierdoor nog meer op God gericht te zijn, om nog

meer op Gods toekomst te hopen, om nu nog meer echt, zuiver met God te leven. Ook zijn dieptepunten, ze werden bij hem zelfs tot hoogtepunten voor zijn geloofsgroei.

Ja, dat kan niet iedereen zomaar nazeggen en nadoen..., maar Jakobus en alle apostelen van het Nieuwe Testament en Jezus Zelf ook, vertellen ons allemaal zonder het allemaal uit te leggen: die verdrukkingen horen erbij! Ook die Phendy uit Nepal en alle andere vervolgde christenen vertellen ons steeds weer, ook zij vertellen ons allemaal: die verdrukkingen, die beproevingen, die horen erbij! Dat is de weg van het Koninkrijk, de weg achter Jezus' aan, de weg richting Gods toekomst!

Maar ja, dat klinkt heel gek, als je deel uitmaakt van een cultuur waarin genieten zo belangrijk is. Die woorden van Jakobus klinken wereldvreemd, als je in een wereld leeft waarin pijn niet mag zijn, waarin voor alle problemen een oplossing moet zijn en waarin de hoge levensstandaard ons zo heeft verblind voor de werkelijkheid. Thomas Jefferson, een Amerikaanse president van twee eeuwen geleden zei: 'life is the art to avoid pain'. Leven is de kunst om zoveel mogelijk pijn te vermijden. Dat is inderdaad wat je in onze cultuur ziet. Pijn vermijden, make memories (*leuke* memories natuurlijk), doe waar je een goed gevoel bij hebt, sluit je oren voor wat je niet wil horen. We genieten ons te pletter, zo zei eens een psychiater. En dan zo'n brief krijgen van Jakobus: 'het moet u tot grote blijdschap stemmen, als u allerlei beproevingen ondergaat'...

Ik merk bij mijzelf, dat ik wel heel erg los moet komen van mijn cultuur, van mijn manier van leven... om op een nieuwe manier te kijken naar beproevingen, naar de lastige dingen in mijn leven... om die inderdaad te ontvangen als stapstenen om verder te komen in mijn geloof.

Of anders gezegd: het vraagt echt wat van mij, van ons, om ons leven te zien als een training. Echte sportmensen – waar ik er in ieder geval geen van ben, zo zal ik eerlijk bekennen – vermijden de trainingen niet. Nee, ze gaan ervoor. En de pijn die het kost, de blessures zelfs die je op kan doen..., ze weten dat het erbij hoort. Ze danken volgens mij niet voor hun blessure, maar ze genieten ervan als ze zien dat door alles heen hun volharding groeit, dat hun conditie sterker wordt. Het is een eer voor hun trainer. Nu, is mijn geloof ook zo sportief? Sta ik ook zo in de wedstrijd van het leven? Wil ik zo God eren met mijn leven om straks met Hem te overwinning te vieren? Of zit ik vandaag nog op te bank, al zappend wat sport te consumeren?

Ik krijg het idee, als ik zo het eerste stukje van de Jakobusbrief lees dat hij zijn lezers wil wakker schudden. Waarom wakker schudden, dat kunnen wij niet zo goed opmaken uit de brief. Over de lezers en hun situatie komen wij erg weinig te weten. Maar Jakobus schudt wakker: niet helemaal in zak en as gaan zitten, nee: kan je sommige dingen ook zien als een kans om te groeien in volharding, om te groeien naar God? En ook (vers 5): 'als iemand van u in wijsheid tekortschiet, laat hij die dan vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt. En laat hij er in geloof om vragen en niet daarbij niet twijfelen'. Als je niet weet hoe je moet groeien in geloof en sterker moet worden, vraag God erom! Hij laat je echt niet alleen aanmodderen hoor! Hij geeft je de wijsheid die je nodig hebt. Het ligt niet aan Hem, als je een slappe geloofsconditie hebt. Maar als je vraagt om

wijsheid, moet je dat wel in geloof vragen en niet twijfelen. Je moet het echt willen, echt verwachten. Niet een beetje voor de vorm, twijfelend, halfslachtig (vers 8).

En zo zegt Jakobus ook een stukje verder over die verzoeken (vers 13): 'laat iemand niet zeggen, als hij verzocht wordt 'ik wordt door God verzocht'. (Vers 14:) 'Ieder mens wordt verzocht, als hij door zijn eigen begeerte wordt meegesleurd en verlost'. Volgens mij bedoelt Jakobus te zeggen: 'je moet niet naar God blijven staren, waarom al die verzoeken je overkomen. Nee, God is niet het probleem. Kijk eerst eens wat er in jezelf gebeurt, hier van binnen. Wat gebeurt er bij je van binnen, als het tegenzit? Wat maakt het allemaal los? Waardoor wordt je meegenomen en gestuurd, op die momenten dat het lastig is? Dat zijn soms heel ongezonde processen, die je sturen en je meenemen... 'Dwaal niet mijn geliefde broeders!', zo roept Jakobus vervolgens uit (vers 16).

Jakobus wil ons wakker schudden... en ik moet zeggen: ik vind het wel iets om zelfs wakker van te liggen: hoe ga ik met sommige beproevingen om? Wat doen die met mij? Wat doen die met mijn geloof? Brengen die mij tot volharding? Groeit mijn geloof? Of komt het soms niet eens bij mij op om aan God en geloof te denken? Hoezeer ben ik kind van mijn eigen cultuur... en hoezeer ben ik kind van God?

Nog een tekst van Jakobus, vers 12 *zalig (gelukkig) is de mens die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd gebleken is, zal hij de kroon (de lauwerkrans) van het leven ontvangen, die de Heere belooft heeft aan hen die Hem liefhebben*. Laten wij vooruit blijven kijken! Jezus is ons voorgegaan. Hij heeft voor ons die toekomst geopend. De finish. Als je weer een blessure hebt opgelopen, of als het je allemaal zoveel kost..., denk dan aan Jezus. In je beproeving mag je soms echt Jezus' nabijheid ervaren en ook beseffen dat je de weg van Jezus volgt, dat je op de goede weg bent, de weg richting de finish: *zalig (gelukkig) is de mens die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd gebleken is, zal hij de kroon van het leven ontvangen*.

Houd vol. Beproevingen brengen je tot volharding.

Houd vol. Want in je beproevingen mag je heel dicht bij Jezus zijn.

Houd vol. Want je gaat richting de finish, richting de eindoverwinning.

Houd vol en zing en bid onderweg:

*Vernieuw Gij mij, o eeuwig Licht!
God, laat mij voor uw aangezicht,
geheel van U vervuld en rein,
naar lijf en ziel herboren zijn.*

*Schep, God, een nieuwe geest in mij,
een geest van licht, zo klaar als Gij;
dan doe ik vrolijk wat Gij vraagt
en ga de weg die U behaagt.*

*Wees Gij de zon van mijn bestaan,
dan kan ik veilig verder gaan,
tot ik U zie, o eeuwig Licht,
van aangezicht tot aangezicht.*